

Πιθανότητες και Αλγόριθμοι

Δημήτρης Φωτάκης

Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
και Μηχανικών Υπολογιστών

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Πιθανοτικοί Αλγόριθμοι

- **Πιθανοτικός αλγόριθμος** κάνει **τυχαίες επιλογές** και εξαρτά **εξέλιξή του** από αυτές.
 - **Κατανομή πιθανότητας** πάνω σε ντετερμινιστικούς αλγόριθμους.
- Πλεονεκτήματα πιθανοτικών αλγόριθμων:
 - **Απλότητα** και κομψότητα (π.χ. quickselect, primality).
 - Συνήθως **ταχύτεροι** από ντετερμινιστικούς.
 - Όταν έχουμε μερική γνώση, περιορισμένη μνήμη, κλπ., πρακτικά αποτελούν **μόνη αποδοτική λύση**.
- Μειονεκτήματα:
 - **Λάθος** απάντηση (με μικρή πιθανότητα).
 - Κυμαινόμενος **χρόνος** εκτέλεσης.
 - Δύσκολο **debugging**.

Πώς τα Καταφέρνουν;

- Εκμεταλλεύονται «εργαλεία» της πιθανότητας.
- «Αδυνατίζει» (και γίνεται πιο ρεαλιστική) η χειρότερη περίπτωση (π.χ. quicksort).
- Τυχαία δειγματοληψία: αντιπροσωπευτικό δείγμα και λύση (π.χ. clustering, sublinear algs).
- Ικανό πλήθος πιστοποιητικών (βλ. property testing).
- Τυχαία μοιρασιά εργασιών: ισορροπημένη και με ελάχιστο κόστος (υπολογιστικό, επικοινωνιακό).
- Fingerprinting και hashing.
- «Σπάσιμο» συμμετρίας (π.χ. Ethernet, leader election).
- Προσομοίωση διαδικασιών και rapid mixing.

Γινόμενο Πολυωνύμων

- Πολυώνυμο $P_1(x)$ και $P_2(x)$ βαθμού d , και πολυώνυμο $P_3(x)$ βαθμού $2d$, όλα ορισμένα σε field F .
- Έλεγχος αν $P_1(x) \times P_2(x) = P_3(x)$
 - ... σε χρόνο (σημαντικά) μικρότερο του πολλαπλασιασμού;
- Ελέγχουμε αν $Q(x) = P_1(x) \times P_2(x) - P_3(x)$ είναι (ταυτ.) 0.
 - Έστω $Q(x)$ βαθμού $2d$ και όχι (ταυτοτικά) 0.
Τότε, $\Pr_{r \in F}[Q(r) = 0] \leq 2d/|F|$.
 - Για $|F| = 200d$ και 3 ανεξ. δείγματα, πιθαν. λάθους $\leq 10^{-6}$.
 - Χρόνος πολ/μού: $\Theta(d^2)$ (ή $\Theta(d \log d)$). Χρόνος ελέγχου: $\Theta(d)$.
- Επεκτείνεται σε πολυώνυμο **πολλών μεταβλητών**, όπου αντίστοιχη πιθανότητα ορίζεται με **συνολικό βαθμό**.
 - Θεώρημα **Schwartz-Zippel**.

Γινόμενο Πινάκων

- Δίνονται A, B, C πίνακες $n \times n$.
 - Έλεγχος αν $AB = C$ σε χρόνο $O(n^2)$.
- Τυχαίο διάνυσμα $r \in \{0, 1\}^n$. Απαντ. **ΝΑΙ** αν $A(Br) = Cr$.
 - Ισοδύναμα αν $Dr = 0$, όπου $D = (AB - C)$.
 - Αν $D \neq 0$, D έχει μη μηδενικά στοιχεία.
Χβτγ., κάποια στην 1^η γραμμή του D , ένα στην 1^η στήλη.
 - Για κάθε επιλογή των r_2, \dots, r_n ,
υπάρχει μια (το πολύ) επιλογή για το r_1 τ.ω. $\sum_{j=1}^n D_{1j}r_j = 0$
 - Άρα πιθανότητα λάθους $\leq 1/2$.
 - Με π.χ. 30 ανεξάρτητες επαναλήψεις, **πιθ. λάθους $< 10^{-6}$** .

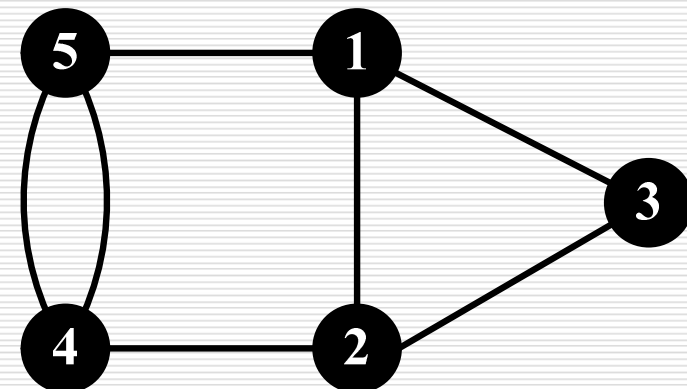
Γινόμενο Πινάκων: Εργαλείο

- Ανάλυση βασίζεται σε **αρχή αναβολής τυχαίων αποφάσεων** (principle of deferred decisions):
 - «Φιξάρουμε» μέρος των **τυχαίων** επιλογών (συνήθως σε **αυθαίρετες** τιμές).
 - Υπολογίζουμε **πιθανότητα**, δεδομένων αυτών των τιμών.
 - Τεχνικά, υπολογίζουμε την **πιθανότητα υπό συνθήκη**.
Επειδή ισχύει για αυθαίρετη συνθήκη, **ισχύει χωρίς συνθήκη**.
- Γενικότερα, έστω E_1, \dots, E_n μια **διαμέριση** του δειγματοχώρου σε γεγονότα. Τότε:

$$\Pr[B] = \sum_{i=1}^n \Pr[B \cap E_i] = \sum_{i=1}^n \Pr[B|E_i] \Pr[E_i]$$

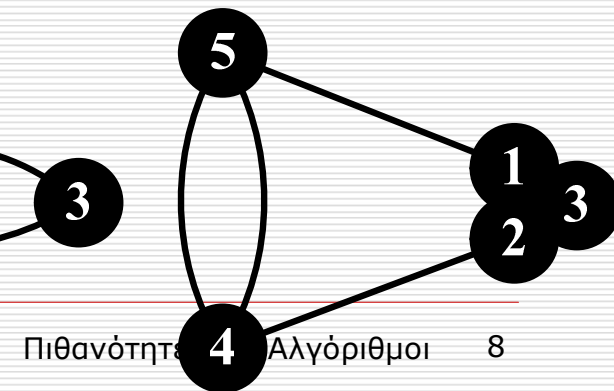
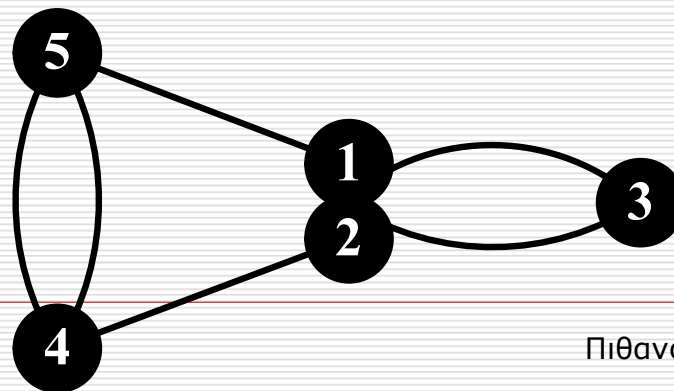
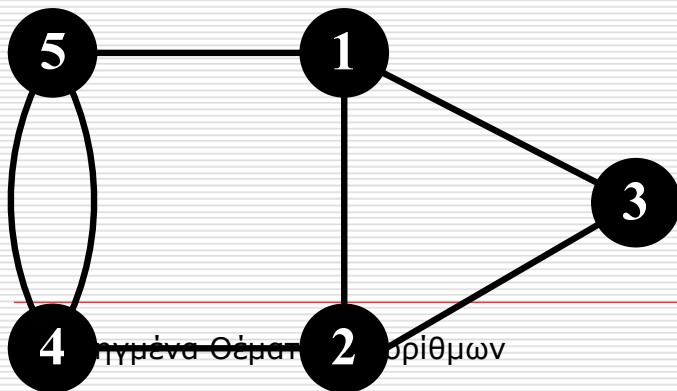
Ελάχιστη Τομή

- Μη κατευθυνόμενο συνεκτικό **πολυγράφημα** $G(V, E)$.
 - Πολλαπλές ακμές, όχι χωρητικότητες / βάρη.
- **Τομή**: διαμέριση κορυφών $(S, V \setminus S)$ με $\emptyset \neq S \subset V$.
 - Σύνολο ακμών που **αφαίρεσή** τους δημιουργεί τουλ. 2 συνεκτικές **συνιστώσες**.
 - Μέγεθος τομής $b(S, V \setminus S) = |\{\{u, v\} \in E : u \in S, v \notin S\}|$
- Πρόβλημα: υπολογισμός μιας **ελάχιστης τομής**.
 - Λύνεται σε χρόνο $O(n^4)$ με διαδοχικές εφαρμογές αλγόριθμου μέγιστης ροής.
 - Υπάρχουν εξειδικευμένοι αλγόριθμοι με χρόνο $O(n^3)$.

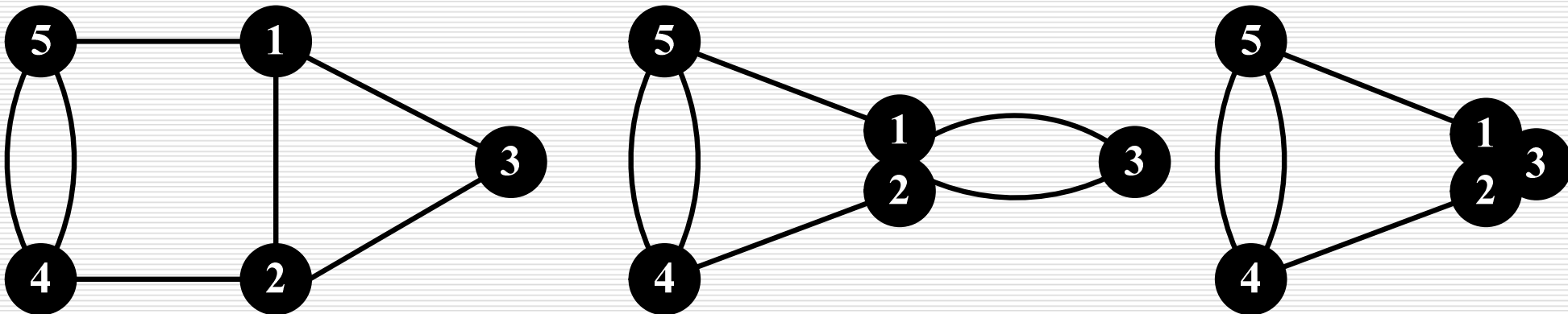
Σύμπτυξη Κορυφών

- **Σύμπτυξη** κορυφών **u και v** (που συνδέονται με ακμή):
 - Αντικατάσταση u, v από μία **νέα κορυφή uv**.
 - Κάθε ακμή $\{x, u\} / \{x, v\}$ αντικαθίσταται από ακμή $\{x, uv\}$.
 - Ακμές $\{u, v\}$ παραλείπονται.
 - Διαδοχικές συμπιέσεις κορυφών 1, 2 και 12, 3.
- **Τομή** σε γράφημα **μετά από διαδοχικές συμπιέσεις** αντιστοιχεί σε **τομή σε αρχικό** γράφημα.
 - Λειτουργία σύμπτυξης **δεν** μειώνει ελάχιστη τομή.

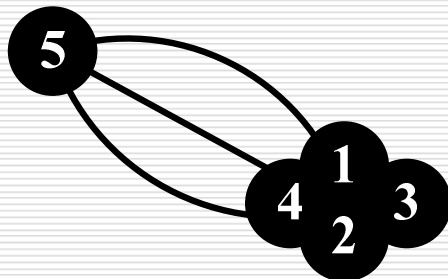
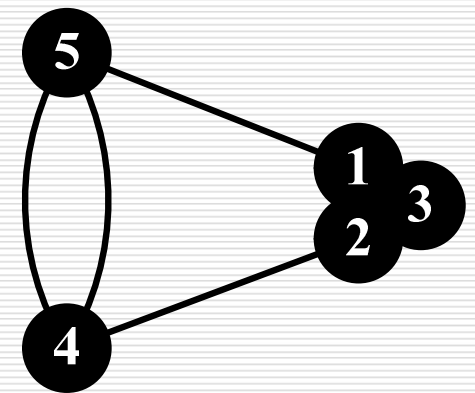
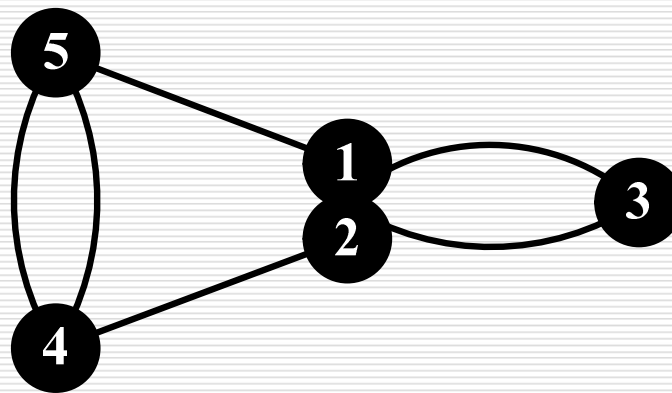
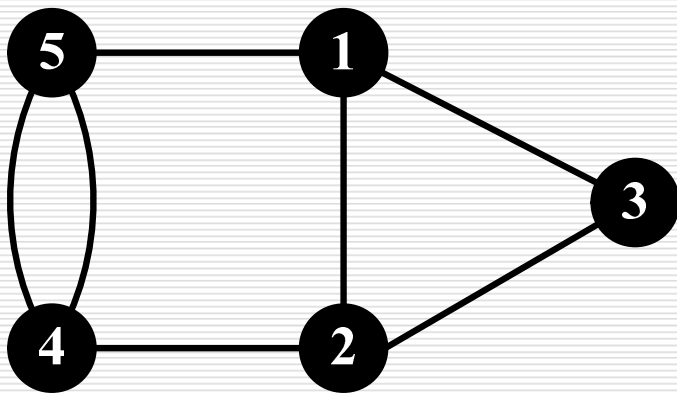
Πιθανοτικός Αλγόριθμος [Karger, 93]

- **Ενώσω** το γράφημα που απομένει έχει > 2 κορυφές:
 - Διάλεξε μια **τυχαία ακμή** $\{u, v\}$.
 - Αντικατέστησε γράφημα με αυτό που προκύπτει από **σύμπτυξη** κορυφών u και v .
- **Ακμές τομής** αυτές **μεταξύ 2 κορυφών** που απομένουν.
- **Τομή** ορίζεται από **κορυφές που συμπτύχθηκαν στις 2 κορυφές** που απομένουν.

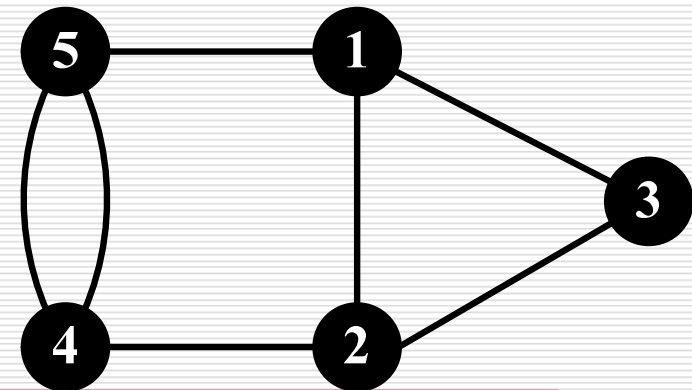
Παράδειγμα

- Αρχικές συμπτώξεις 1, 2, και 12, 3.
 - Σύμπτυξη 123, 4.
 - Σύμπτυξη 5, 4.

Πιθανοτικός Αλγόριθμος [Karger, 93]

- Βασικές ιδιότητες:
 - Πάντα **τερματίζει** έπειτα από $n - 2$ συμπτώξεις.
 - Υπολογίζει μία τομή, μπορεί **όχι** ελάχιστη.
 - Ποια πιθανότητα p να καταλήξει σε ελάχιστη τομή;
 - Αν p όχι αμελητέα, **μεγαλώνει γρήγορα με επαναλήψεις**.
 - Αν $p \geq 2/n^2$, πιθανότητα τουλ. μία από $n^2 \ln n$ επαναλήψεις να καταλήξει σε ελάχιστη τομή $\geq 1 - 1/n^2$.
- Έστω ελάχιστη τομή $C = \{e_1, \dots, e_k\}$ μεγέθους k .
 - Αλγ. επιστρέφει C ανν καμία από ακμές C δεν επιλεγεί για σύμπτυξη.

Πιθανότητα Επιτυχίας

- Συγκεκριμένη ελάχιστη τομή $C = \{e_1, \dots, e_k\}$ μεγέθους k .
 - Πιθανότητα **καμία** από ακμές C **δεν** επιλέγεται για σύμπτυξη.
 - Ελάχιστος βαθμός κορυφής \geq ελάχιστη τομή.
 - $G(V, E)$ έχει **ελάχιστο βαθμό** κορυφής $\geq k$.
 - G έχει **#ακμών** $\geq nk/2$.
 - Πιθανότητα **δεν** επιλέγεται ακμή του C στην **1^η** σύμπτυξη:
$$p_1 \geq \frac{\frac{nk}{2} - k}{\frac{nk}{2}} = \frac{n-2}{n}$$
 - Μετά από t συμπτώξεις, γράφημα έχει **ελάχιστο βαθμό** $\geq k$.
 - **#ακμών** $\geq (n-t)k/2$.
 - Πιθανότητα **δεν** επιλέγεται ακμή C του **ούτε** στην **(t+1)^η** σύμπτυξη:
$$p_{t+1} \geq \frac{\frac{(n-t)k}{2} - k}{\frac{(n-t)k}{2}} = \frac{n-t-2}{n-t}$$

Πιθανότητα Επιτυχίας

- Συγκεκριμένη ελάχιστη τομή $C = \{e_1, \dots, e_k\}$ μεγέθους k .
 - Πιθανότητα **καμία** από ακμές C **δεν επιλέγεται** για σύμπτυξη:

$$p = p_1 \cdot p_2 \cdots p_{n-2} \geq \frac{n-2}{n} \cdot \frac{n-3}{n-1} \cdot \frac{n-4}{n-2} \cdots \frac{2}{4} \cdot \frac{1}{3} = \frac{2}{n(n-1)}$$

- Άρα $p \geq 2/n^2$, και πιθανότητα τουλ. **μία** από $n^2 \log n$ επαναλήψεις να καταλήξει σε **ελάχιστη τομή** $\geq 1 - 1/n^2$.
 - Χρόνος εκτέλεσης $O(n^2)$ / επανάληψη.
 - Συνολικός χρόνος $O(n^4 \log n)$.

Χρόνος Εκτέλεσης

- Όμως (σχετικά) μικρή πιθανότητα αποτυχίας στις πρώτες μισές συμπτώξεις!
 - Π.χ. πιθανότητα να μην συμπτυχθεί καμία ακμή C στις πρώτες $(n-3)/2$ συμπτώξεις $\geq 1/4$.
 - «Ακριβές» συμπτώξεις είναι «επιτυχημένες».
- Αναδρομική υλοποίηση σε φάσεις:
 - Εκτέλεση βασικού αλγόριθμου για $n/2$ συμπτώξεις 4 φορές.
 - Συνεχίσουμε αναδρομικά για καθένα από τα αποτελέσματα.
 - Χρόνος εκτέλεσης: $O(n^2 \log n)$ ($O(\log n)$ επίπεδα, $O(n^2)$ / επίπεδο)
 - Έστω $P(n)$ πιθανότητα επιτυχίας για γράφημα n κορυφών:
 - $P(n) = 1 - (1 - P(n/2)/4)^4$, με λύση $P(n) = \Omega(1/\log n)$
- Χρόνος εκτέλεσης συνολικά $O(n^2 \log^3 n)$ για πιθανότητα επιτυχίας $= 1 - O(1/n)$.

Monte Carlo vs Las Vegas

- Monte Carlo αλγόριθμοι (π.χ. min-cut):
 - Μπορεί να δώσουν **λάθος απάντηση** (με μικρή πιθανότητα), χρόνος εκτέλεσης **ντετερμινιστικός** (συνήθως!).
 - Πιθανότητα λάθους μπορεί να γίνει **πολύ-πολύ μικρή** με ανεξάρτητες επαναλήψεις.
 - Προβλήματα απόφασης: **one-sided error** και **two-sided error**.
 - Πολυωνυμικοί one-sided error αλγόριθμοι: **RP** και **coRP**.
 - Πολυωνυμικοί two-sided error αλγόριθμοι: **BPP**.
- Las Vegas αλγόριθμοι (π.χ. quicksort, quickselect):
 - **Πάντα σωστή** απάντηση, **χρόνος εκτέλεσης τυχαία μεταβλητή**.
 - Πολυωνυμικοί αλγόριθμοι: **ZPP**.

k -Ικανοποιησιμότητα (k -SAT)

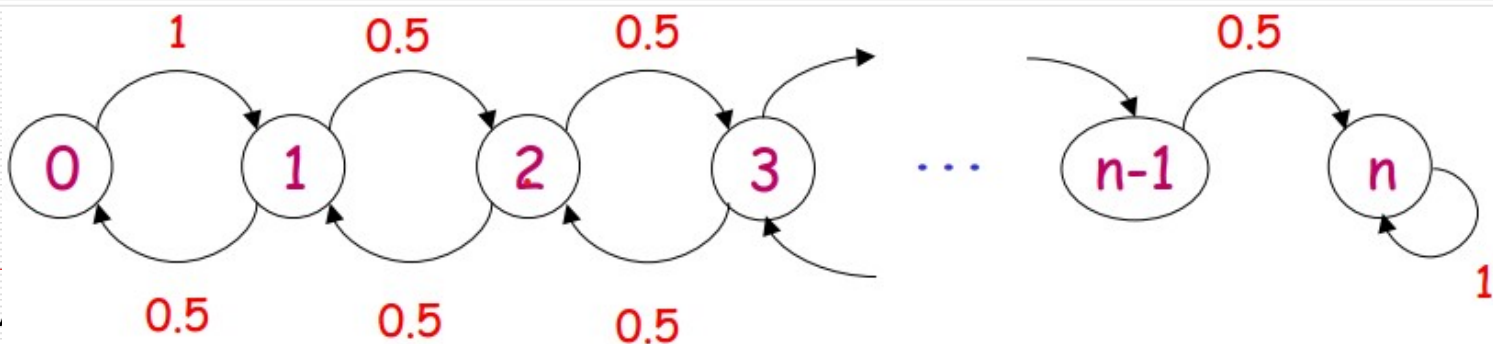
- Λογική πρόταση φ σε k -Συζευκτική Κανονική Μορφή, k -CNF:
 $\varphi \equiv c_1 \wedge \dots \wedge c_m$, όπου $c_i = l_{i_1} \vee \dots \vee l_{i_k}$, με $l_{i_j} \in \{x_1, \neg x_1, \dots, x_n, \neg x_n\}$
 - c_j : όροι. l_{i_j} : literals. #literals σε κάθε όρο $\leq k$.
Π.χ. για $k = 2$: $(x_1 \vee x_2) \wedge (x_1 \vee \neg x_3) \wedge (\neg x_1 \vee x_2) \wedge (x_2 \vee x_3)$
- k -Ικανοποιησιμότητα (k -SAT):
 - Δίνεται φ σε k -CNF. Είναι φ ικανοποιήσιμη;
 - k -SAT είναι NP-πλήρες πρόβλημα για κάθε $k \geq 3$.

Πιθανοτικός Αλγόριθμος 2-SAT

- Αρχή με **αυθαίρετη ανάθεση** τιμών T/F σε μεταβλητές.
- Εκτελούμε για $2qn^2$ φορές και ενόσω φ δεν ικανοποιείται:
 - Έστω όρος c που δεν ικανοποιείται.
 - Αλλάζουμε τιμή σε **τυχαία μεταβλητή** του c .
 - Αν φ ικανοποιείται, επιστρέφουμε **ανάθεση τιμών αλήθειας**.
- Αν μετά από $2qn^2$ επαναλήψεις φ δεν ικανοποιείται, συμπεραίνουμε ότι φ **μη ικανοποιήσιμη**.
- **Πιθανότητα λάθος** συμπεράσματος, όταν φ **ικανοποιήσιμη**;
 - **Σωστή (τιμή) μετ/της** όταν συμφωνεί με τιμή της μετ/της στην ανάθεση που ικανοποιεί φ .
 - **Αλυσίδα Markov** με καταστάσεις $\#$ (σωστών μετ/τών).

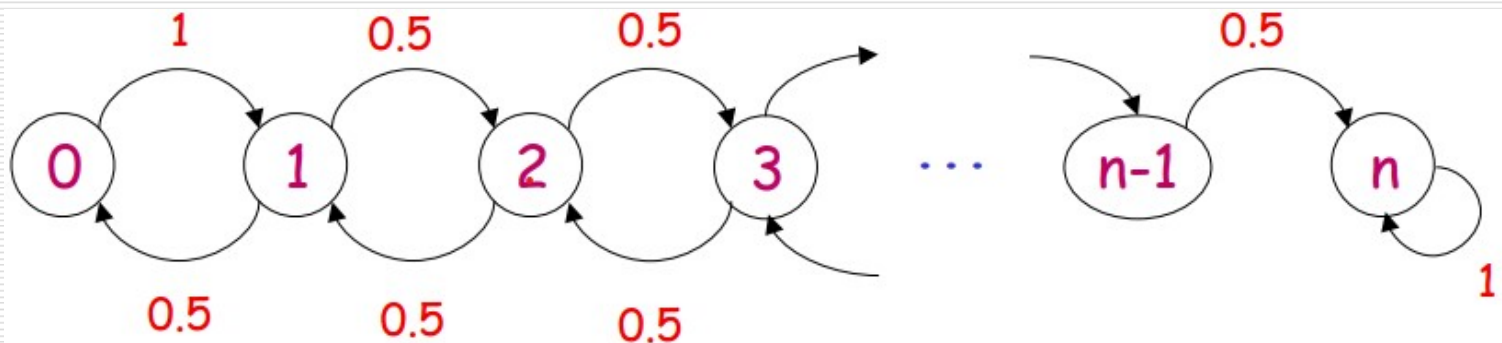
Πιθανοτικός Αλγόριθμος 2-SAT

- Πιθανότητα λάθος συμπεράσματος, όταν φ ικανοποιήσιμη;
 - Markov chain: στοχαστική διαδικασία διακριτού χρόνου όπου πιθανότητες μετάβασης εξαρτώνται μόνο από τρέχουσα κατάσταση (memoryless stochastic process).
 - (Στοχαστικός) πίνακας P με πιθανότητες μετάβασης $P(a, b) = \text{Prob}[X_t = b \mid X_{t-1} = a]$.
 - Αλυσίδα Markov με καταστάσεις $\#$ (σωστών μετ/τών).
 - Για κάθε κατάσταση $k = 1, \dots, n - 1$, $P(k, k+1) = P(k, k-1) = 1/2$.
 - Ασυμμετρία: $P(0, 1) = 1$, ενώ κατάσταση n τερματική.

Πιθανοτικός Αλγόριθμος 2-SAT

- Πιθανότητα λάθος συμπεράσματος, όταν φ ικανοποιήσιμη;
 - $T(k)$ = μέσος χρόνος για κατάσταση n από τρέχουσα κατάσταση k .
 - $T(n) = 0, T(n-1) = 1+T(n-2)/2, \dots, T(0) = 1+T(1), T(k) = 1 + T(k-1)/2 + T(k+1)/2$.
 - Λύση: $T(k) = n^2 - k^2 \leq n^2$
 - Ανισότητα Markov: $\text{Prob}[\text{όχι κατ. } n \text{ μετά } 2n^2 \text{ βήματα}] \leq 1/2$.
 - $\text{Prob}[\text{όχι } n \text{ μετά } 2qn^2 \text{ βήματα}] \leq 2^{-q}$,
Υποδιαίρεση διαδικασίας σε q φάσεις με $2n^2$ βήματα καθεμία.

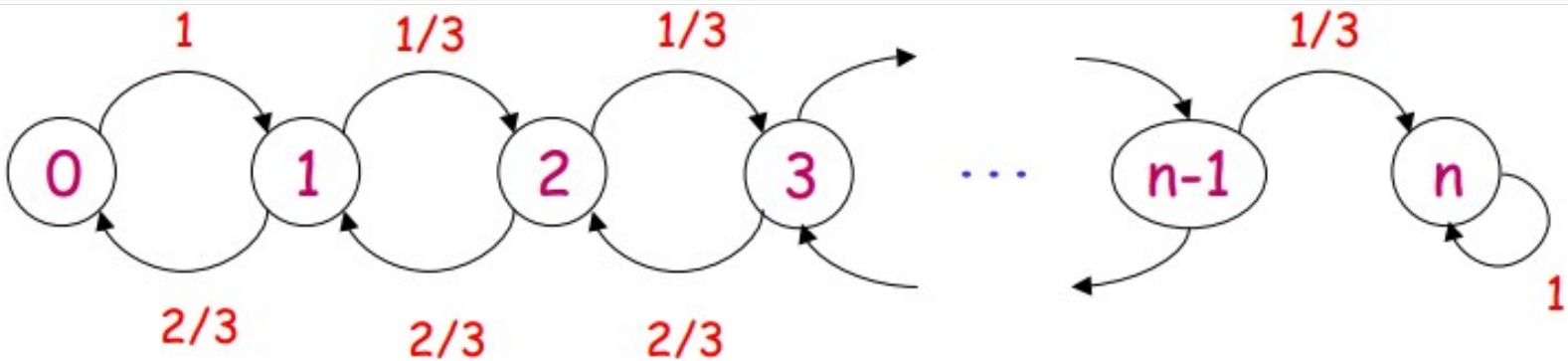

Πιθανοτικός Αλγόριθμος 3-SAT

- Αρχή με **τυχαία** ανάθεση τιμών T/F σε μεταβλητές.
- Εκτελούμε για **M φορές** και ενόσω **φ δεν ικανοποιείται**:
 - Έστω όρος **c** που δεν ικανοποιείται.
 - Αλλάζουμε τιμή σε **τυχαία μεταβλητή** του **c**.
 - Αν **φ ικανοποιείται**, επιστρέφουμε **ανάθεση τιμών αλήθειας**.
- Αν μετά από **M επαναλήψεις φ δεν ικανοποιείται**, συμπεραίνουμε ότι **φ μη ικανοποιήσιμη**.
 - Ενδεχόμενη **επανάληψη** όλων των παραπάνω για **q φορές**.
- **Πιθανότητα σωστού συμπεράσματος, για φ ικανοποιήσιμη**:
 - **Αλυσίδα Markov** με καταστάσεις **#(σωστών μετ/τών)**.
 - $\text{Prob}[G] = \text{Prob}[\text{τουλάχιστον } n/2 \text{ σωστές μετ/τές}] \geq 1/2$.

Πιθανοτικός Αλγόριθμος 3-SAT

- Πιθανότητα σωστού συμπεράσματος, για φ ικανοποιήσιμη;
 - Αλυσίδα Markov με καταστάσεις $\#$ (σωστών μετ/τών).
 - $P(0, 1) = 1$, και κατάσταση n τερματική.
 - Για κάθε κατάσταση $k = 1, \dots, n - 1$,
 $P(k, k+1) = 1/3$ και $P(k, k-1) = 2/3$.
 - Ισχυρό bias προς 0: χρειάζεται «καλή» αρχική κατάσταση – αν πρόκειται να φτάσουμε n , αυτό θα συμβεί σύντομα!
 - $\text{Prob}[G] \text{Prob}[\text{κατ. } n \mid G] \geq (1/2)(1/3)^{n/2}$.
 - #επαναλήψεων q για μεγάλη πιθανότητα επιτυχίας:
 $O(3^{n/2} \ln(n)) = O((1.733)^n \ln(n))$.

Πιθανοτικός Αλγόριθμος 3-SAT: Βελτιωμένη Ανάλυση

□ Πιθανότητα σωστού συμπεράσματος, για φ ικανοποιήσιμη;

■ Διωνυμική: $\text{Prob}[\text{αρχικά } k \text{ σωστές μετ/τές}] = C(n, k) 2^{-n}$

■ Πιθανότητα επιτυχίας με k σωστές μετ/τές αρχικά $\geq 3^{-k}$

■ Πιθανότητα επιτυχίας συνολικά:

$$\geq \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} 2^{-n} 3^{-k} = \frac{1}{2^n} \left(1 + \frac{1}{3}\right)^n = \left(\frac{2}{3}\right)^n$$

■ #επαναλήψεων q για μεγάλη πιθανότητα επιτυχίας:
 $O((1.5)^n \ln(n))$.

Πιθανοτικός Αλγόριθμος 3-SAT: Βελτιωμένη Ανάλυση

- Πιθανότητα σωστού συμπεράσματος, για φ ικανοποιήσιμη;
 - Διωνυμική: $\text{Prob}[\text{αρχικά } k \text{ σωστές μετ/τές}] = \binom{n}{k} 2^{-n}$
 - Θέτουμε $M = 3n$ και υποθέτουμε ότι k σωστές μετ/τές αρχικά.
 - Επιτυχία αν από πρώτα $3k$ βήματα $\geq 2k$ «επιτυχημένα».
 - Διωνυμική κατανομή,
 $\text{Prob}[2k \text{ «σωστά» από } 3k]: \binom{3k}{k} \frac{2^k}{3^{3k}} \geq \frac{1}{2^k \sqrt{6k}}$
 - Πιθανότητα επιτυχίας συνολικά:
$$\geq \sum_{k=1}^n \binom{n}{k} 2^{-n} \frac{1}{2^k \sqrt{6k}} \geq \frac{1}{2^n \sqrt{6n}} \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} 2^{-k}$$
$$= \frac{1}{2^n \sqrt{6n}} \left(1 + \frac{1}{2}\right)^n = \frac{1}{\sqrt{6n}} \left(\frac{3}{4}\right)^n$$
 - #επαναλήψεων q για μεγάλη πιθανότητα επιτυχίας:
 $O((4/3)^n \ln(n))$.

Μπάλες και Κουτιά

- Έχουμε m μπάλες και n κουτιά. Κάθε μπάλα επιλέγει το κουτί της ισοπίθανα και ανεξάρτητα.
 - Απλό μοντέλο, πλήθος εφαρμογών(!).
 - Μέγιστος #μπαλών σε κάποιο κουτί;
 - Load balancing. Hashing with chains.
 - Ελάχιστο m ώστε να εμφανιστεί κουτί με ≥ 2 μπάλες;
 - Birthday paradox.
 - Ελάχιστο m ώστε κανένα κουτί άδειο;
 - Coupon collecting.

Μέγιστος #Μπαλών

□ Πιθανότητα να βρεθεί κουτί με $\geq 3 \ln n / \ln \ln n$ μπάλες είναι $\leq 1/n$.

■ $L_i = \#$ μπαλών σε κουτί i : $\Pr[L_i \geq k] \leq \binom{n}{k} \left(\frac{1}{n}\right)^k \quad k! \geq (k/e)^k$

$$\leq \frac{n^k e^k}{k^k n^k} = \left(\frac{e}{k}\right)^k$$

■ Συνεπώς $\Pr\left[L_i \geq \frac{3 \ln n}{\ln \ln n}\right] \leq n^{-2}$

■ ... και (από union bound) $\Pr\left[\exists i : L_i \geq \frac{3 \ln n}{\ln \ln n}\right] \leq \frac{n}{n^2} = \frac{1}{n}$

■ Πιο ακριβής ανάλυση είναι εφικτή [Gonnet].

□ Νδο με πιθανότητα $\geq 1 - 1/n$, υπάρχει κουτί με $\Omega(\ln n / \ln \ln n)$ μπάλες.

Συλλογή Κουπονιών

- Ελάχιστο m ώστε κανένα κουτί άδειο.
 - $Z_k = \#$ μπαλών όταν για πρώτη φορά $\#$ γεμάτων κουτιών = k .
 - $X_k = Z_{k+1} - Z_k$: $\#$ μπαλών για να γεμίσει το $k+1$ κουτί.
 - X_k ακολουθεί **γεωμετρική κατανομή** με παράμετρο $1 - k/n$, και έχει $E[X_k] = n/(n - k)$.
 - Γραμμικότητα μέσης τιμής:
$$\mathbb{E}[Z_n] = \sum_{k=0}^{n-1} \mathbb{E}[X_k] = \sum_{k=0}^{n-1} \frac{n}{n - k} = nH_n$$
- Εμφανίζει **ισχυρή συγκέντρωση** γύρω από την μέση τιμή:
 - $Y_{j,k}$: κουτί j είναι άδειο μετά τις πρώτες k μπάλες.
$$\Pr[Y_{j,k}] = \left(1 - \frac{1}{n}\right)^k \leq e^{-k/n}$$
 - Για κάθε $\beta > 1$, πιθανότητα κάποιο κουτί άδειο μετά από $\beta n \ln n$ μπάλες:
$$\leq n e^{-\beta \ln n / n} = n^{1-\beta}$$
 - Μπορεί ν.δ.ο. για κάθε c , πιθανότητα κάποιο κουτί άδειο μετά από $n(\ln n + c)$ μπάλες:
$$\leq e^{-e^{-c}}$$

Πιθανοτική Μέθοδος

- Μέθοδος κατασκευής **υπαρξιακών αποδείξεων**.
 - Γενικεύει αρχή **περιστερών**, με χρήση πιθανοτήτων.
- Θέλουμε νδο **«υπάρχει αντικείμενο με ιδιότητα X»**.
 - Ορίζουμε δειγματοχώρο που περιέχει αντικείμενα με ιδιότητα X (και συνήθως πολλά άλλα αντικείμενα).
 - Αποδεικνύουμε ότι υπάρχει **θετική πιθανότητα** να επιλέξουμε **αντικείμενο με ιδιότητα X**.
- Ειδική περίπτωση μεθόδου: υπάρχει λύση με αντικειμενική τιμή τουλάχιστον (το πολύ) X.
 - Αποδεικνύουμε ότι η μέση τιμή (κατάλληλα) επιλεγμένης κατανομής εφικτών λύσεων είναι τουλάχιστον (το πολύ) X.

Διμερή Υπογραφήματα

- Κάθε γράφημα $G(V, E)$ με m ακμές περιέχει διμερές υπογράφημα $G'(X, Y, E')$ με τουλάχιστον $m/2$ ακμές.
 - Βλ. και πρόβλημα **MAX CUT**. Ισχύει και για πολυγραφήματα χωρίς ανακυκλώσεις.
- Απόδειξη με πιθανοτική μέθοδο:
 - Κάθε κορυφή στο X με πιθανότητα $1/2$, διαφορετικά στο Y .
 - \forall ακμή $\{u, v\}$, $\text{Prob}[\{u, v\} \text{ μεταξύ } X \text{ και } Y] = 1/2$.
 - Γραμμικότητα μέσης τιμής: $\text{Exp}[\# \text{ακμών μεταξύ } X \text{ και } Y] = m/2$
 - Άρα υπάρχει διαμέριση (X, Y) ώστε $\# \text{ακμών μεταξύ } X \text{ και } Y \geq m/2$
- Κατασκευαστική απόδειξη (conditional expectations):
 - Εξετάζουμε κορυφές μία-μία με τη σειρά. Κορυφή u στο X αν έχει πιο πολλούς γείτονες στο Y από ότι στο X , διαφορετικά στο Y .
 - «Κρατάμε» μεταξύ X και Y τουλάχιστον τόσες ακμές όσες «διώχνουμε». Τυπική απόδειξη με επαγωγή στον $\#$ κορυφών.

Μεγάλα Ανεξάρτητα Σύνολα

- Κάθε γράφημα $G(V, E)$ με n κορυφές και $m = nd/2$ ακμές, για κάποιο $d \geq 1$, έχει ανεξάρτητο σύνολο μεγέθους $\geq n/(2d)$
- Απόδειξη με πιθανοτική μέθοδο:
 - Τυχαίο υποσύνολο $V_1 \subseteq V$: κάθε κορυφή u στο V_1 με πιθανότητα p .
 - $\text{Exp}[|V_1|] = np$ και $\text{Exp}[|E(G[V_1])|] = mp^2 = ndp^2/2$.
 - $G[V_1]$ (πιθανότατα) **δεν** είναι ανεξάρτητο σύνολο.
 - Αλλά αφαιρώντας αναμενόμενο $\#$ κορυφών $\leq ndp^2/2$ από V_1 (το ένα άκρο κάθε ακμής στο $G[V_1]$) παίρνουμε **ανεξάρτητο σύνολο**.
 - $\text{Exp}[\# \text{κορυφών που μένουν}] \geq np - ndp^2/2 = np(1 - dp/2)$.
 - Αυτό μεγιστοποιείται για $p = 1/d$, και έχουμε $\text{Exp}[\# \text{κορυφών που μένουν}] \geq n/(2d)$
 - Άρα υπάρχει ανεξάρτητο σύνολο με $\geq n/(2d)$ κορυφές.
- Κάθε γράφημα $G(V, E)$ έχει ανεξάρτητο σύνολο μεγέθους $\geq \sum_{v \in V} \frac{1}{\text{deg}(v) + 1}$

Συγκέντρωση στη Μέση Τιμή

- (Πραγματική τιμή) «ομαλών» συναρτήσεων μεγάλου αριθμού ανεξάρτητων τυχαίων μεταβλητών «κινείται» σε ένα μικρό διάστημα γύρω από την μέση τιμή.
 - Βλ. [Dubhashi and Panconessi, Concentration of Measure for the Analysis of Randomized Algorithms, 2007].
- **Ανισότητα Markov** (γενική, αλλά όχι ιδιαίτερα ισχυρή):
 - X μη-αρνητική τυχαία μεταβλητή. $\Pr[X \geq t \mathbb{E}[X]] \leq 1/t$
Για κάθε $t > 0$, $\Pr[X \geq t] \leq \mathbb{E}[X]/t$
- **Ανισότητα Chebyshev** (γενική, ισχυρότερη):
 - Για κάθε $t > 0$, $\Pr[|X - \mathbb{E}[X]| \geq t \sigma_X] \leq 1/t^2$
 - Απόδειξη εύκολα από ορισμό $\text{Var}[X]$ και ανισότητα Markov.

Chernoff Bounds

$$\forall \varepsilon \in (0, 0.7), \frac{e^\varepsilon}{(1+\varepsilon)^{1+\varepsilon}} \leq 1 - \frac{\varepsilon^2}{e}$$

- Έστω X_1, \dots, X_n **ανεξάρτητες** Bernoulli τ.μ. με $E[X_k] = p_k$, $X = X_1 + \dots + X_n$, και $E[X] = \mu$. Για κάθε $\varepsilon > 0$,

$$\Pr[X > (1 + \varepsilon)\mu] \leq \left[\frac{e^\varepsilon}{(1 + \varepsilon)^{1+\varepsilon}} \right]^\mu$$

- Για κάθε $t > 0$, και χρησιμοποιώντας **ανισότητα Markov**:

$$\Pr[X > (1 + \varepsilon)\mu] = \Pr[e^{tX} > e^{t(1+\varepsilon)\mu}] \leq \mathbb{E}[e^{tX}] / e^{t(1+\varepsilon)\mu}$$

$$\mathbb{E}[e^{tX}] = \prod_{k=1}^n \mathbb{E}[e^{tX_k}] \leq \prod_{k=1}^n e^{p_k(e^t - 1)} = e^{(e^t - 1)\mu}$$

$$\Pr[X > (1 + \varepsilon)\mu] \leq \left[\frac{e^{e^t - 1}}{e^{t(1+\varepsilon)}} \right]^\mu$$

$$\stackrel{t=\ln(1+\varepsilon)}{\Rightarrow} \Pr[X > (1 + \varepsilon)\mu] \leq \left[\frac{e^\varepsilon}{(1 + \varepsilon)^{1+\varepsilon}} \right]^\mu$$

Chernoff Bounds

- Έστω X_1, \dots, X_n **ανεξάρτητες** Bernoulli τ.μ.,
 $X = X_1 + \dots + X_n$, και $E[X] = \mu$.
 - Για κάθε $1 \geq \varepsilon \geq 0$,
$$\Pr[X > (1 + \varepsilon)\mu] \leq e^{-\varepsilon^2 \mu / 3}$$
$$\Pr[X < (1 - \varepsilon)\mu] \leq e^{-\varepsilon^2 \mu / 2}$$
 - Εξαιρετικά ισχυρή συγκέντρωση γύρω από την μέση τιμή!
 - Αντίστοιχα φράγματα για τ.μ. X_k με πεδίο τιμών το $[0, w_k]$.
 - Απαιτούν **ανεξαρτησία** (ή αρνητική εξάρτηση).
 - Αντίστοιχα bounds για τ.μ. με **περιορισμένη εξάρτηση**.
 - Πολύ σημαντικά για την ανάλυση πιθανοτικών αλγόριθμων.

Παραδείγματα

□ Set Balancing:

- A_1, \dots, A_n υποσύνολα U , $|U| = n$ και για κάθε j , $|A_j| = n/2$.
- Ζητείται διαμέριση U σε B και W που ελαχιστοποιεί: $\max_j ||A_j \cap B| - |A_j \cap W||$
- Τυχαία διαμέριση B, W :
με πιθανότητα $\geq 1 - 2/n^2$. $\max_j ||A_j \cap B| - |A_j \cap W|| \leq 3\sqrt{n \ln n}$
- Για κάθε j , $X_j = |A_j \cap W|$ με $E[X_j] = n/4$. Έχουμε:

$$\begin{aligned} \mathbb{P}r \left[||A_j \cap B| - |A_j \cap W|| > 3\sqrt{n \ln n} \right] &= \mathbb{P}r \left[|n/2 - 2|A_j \cap W|| > 3\sqrt{n \ln n} \right] \\ &= \mathbb{P}r \left[|\mathbb{E}[X_j] - X_j| > \frac{3}{2}\sqrt{n \ln n} \right] \\ &\leq 2e^{-\frac{n}{12} \left(\frac{6\sqrt{\ln n}}{\sqrt{n}} \right)^2} = 2/n^3 \end{aligned}$$

$\frac{\mathbb{E}[X_j]}{n} \cdot \frac{\varepsilon}{\sqrt{n}} = \frac{3}{2}\sqrt{n \ln n}$

Τυχαία Δειγματοληψία

- Σύνολο A , $|A| = n$, (άγνωστου μεγέθους) σύνολο $X \subseteq A$ με στοιχεία A που έχουν κάποια ιδιότητα.
 - Έστω $|X| = p n$. Θα υπολογίσουμε εκτίμηση p' για p .
 - Επιλέγουμε «δείγμα» A' , $|A'| \geq 3 \ln(2/\delta)/\varepsilon^2$, και υπολογίζουμε $p' = |A' \cap X| / |A'|$.
 - Με πιθανότητα $\geq 1 - \delta$, εκτίμηση $p' \in [p - \varepsilon, p + \varepsilon]$.
- Σύνολο A , $|A| = n$, με διαμέριση A_1, \dots, A_k , $|A_j| = a_j n \geq \gamma n$, που ορίζεται από κάποιες ιδιότητες (π.χ. τι ψηφίζουν).
 - Θα εκτιμήσουμε όλα τα a_j γνωρίζοντας μόνο ότι είναι $\geq \gamma$.
 - Επιλέγουμε «δείγμα» B , $|B| \geq 3 \ln(2/(\delta\gamma))/(\gamma\varepsilon^2)$.
 - Έστω $B_j = A_j \cap B$ και $\beta_j = |B_j|/|B|$.
 - Με πιθανότητα $\geq 1 - \delta$, για όλα τα A_j , $(1 - \varepsilon)a_j \leq \beta_j \leq (1 + \varepsilon)a_j$